

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פרשת נשא

"לבית אבותם" (ה, ז)

אחד מנכבדי ווילנא, ביקר בכל פעם אצל רבי יוסף דב מברסק. כשעמדו להיפרד, אמר לו הרב: "כאשר תבוא לוויילנא, דרוש נא בשלומם של אותם יהודים שאין להם בתים". תמוה הלא על הדברים והרב הסביר: נאמר בתהילים (קלה, יט-כ): "בית ישראל ברכו את ה' בית אהרן ברכו את ה', בית הלוי ברכו את ה' יראי ה' ברכו את ה'". ומפני מה לא נאמר גם "בית יראי ה'?" אלא משום שאין ליראי ה' בתים ואין הם טרודים בדאגות נכסיהם...

"איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם..."

והתוודו את חטאתם אשר עשו" (ה, ו-ז)

חבורת אנשים הפליגו יחד באניה גדולה. כל אחד מהנוסעים קיבל תא מיוחד לדור בו. כאשר הם היו בלב ים, נכנס אחד הנוסעים לתאו והחל לקדוח חור בדופן האניה. מה אתה עושה, נזעקו חבריו, הן האניה תטבע. מה אכפת לכם. השיב הנוסע, הרי אני קודח את החור בתא שלי. מובן מאליו שהאנשים לא הניחו לו להמשיך לקדוח, למרות טענתו שהתא שלו, שהרי במעשיו הוא עלול לגרום לאסון כבד לכל נוסעי האניה. על פי משל זה הסביר רבי משה חגיז זצ"ל את הפסוק, איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו', והתוודו את חטאתם וגו' והשיב את אשמו". הפסוק פותח בלשון יחיד, ממשיך בלשון רבים, ומסיים שוב בלשון יחיד, ללמד אותנו שכל ישראל ערבים זה לזה. "והתוודו" אדם חייב ביום הכיפורים להתוודות לא רק על העוונות שלו אלא גם על עוונות כל ישראל. כשם שהקודח חור בספינה עלול להטביע את כל הנוסעים, כך גם החוטא עלול לחייב את כל ישראל. לכן נאמר "והתוודו" כל אדם מתוודה עבור הכלל כולו, כי מעשיהם של ישראל בין לטוב ובין למוטב קשורים זה בזה, ישראל ערבים זה לזה וכולם נוסעים באותה ספינה.

"והתוודו את חטאתם אשר עשו והשיב את

אשמו בראשו" (ה, ז)

לכאורה תמוה הדבר, שהכתוב פותח כאן בלשון רבים "והתוודו", ואחר כך מדבר בלשון יחיד "והשיב", "ונתן"? משיב על כך הצדיק רבי מרדכי מנישכזי בדרך החידוד: למרבה הצער, קיים לעתים בקרב הבריות מרחק גדול בין ההבטחה למעשה. ולכן עינינו רואות, שמרובים האנשים המכים על חטא ומתוודים בפייהם על חטאים ועוונות שנכשלו בהם. אולם כאשר אלה מגיעים לקיום החובה של השבת גזלה לזולת וכיוצא בכך - מתברר במקרים רבים, שהוודוי בפה אינו מביא לכלל מעשה בידיים.

מציאות עגומה זו ביחסים שבין אדם לחברו באה לידי ביטוי בלשון המשתנית בכתוב שלפנינו: "והתוודו" מקויים על ידי הרבים, אבל "והשיב...ונתן..." מקויים רק על ידי מעטים, יחיד פה ויחיד שם... (פרפראות לתורה)

"כי תשטה אשתו" (ה, יב)

סיפר הגאון הצדיק הרב אלימלך בידרמן שליט"א, בירושלים גדל ילד קטן - אבל שובב לא קטן! כאשר היה שקט סביבו יותר משלוש דקות רצופות - כבר היה צריך בדיקה אחריו...

פעם אחת אכן נמתח השקט יותר מכמה דקות, ואמו - שהייתה עסוקה בבישול במבטח - מיהרה החוצה לאתר אותו. היא גילתה אותו תלוי בנדנדה, בעוד החבל כרוך על צווארו. פניו כבר היו כחולים.

צעקות 'הצילו!' 'הצלה!' הזעיקו את השכן מלמעלה שהעניק לו החיאה - עד להעברתו בניידת טיפול נמרץ לבית החולים 'הדסה' בעיר.

"הילד יחיה" - הודיע רופא חמור סבר להורים הרצוצים - "אבל המוח נפגע". האם פרצה בבכי. האב ניסה לברר את המצב לאשורו. הרופא נד בראשו כאות להשתתפות בצער. יותר מזה לא היה לו הרבה מה להוסיף. "הוא שרוי בתרדמת" סיכם הרופא (חושש לומר את המילה הרווחת "צמח").

חלפו מספר שבועות והחיים בבית חזרו לשגרה מסוימת - מאפירה. מדי יום יצאו ההורים לבית החולים בתורנות.

6:10 בבוקר: הטלפון מצלצל. - "מדבר כאן דוד פרנקל" דוד פרנקל. נאמן ביתו של מרן החזון איש זי"ע. נכון שהוא שאר בשרם - אך מה לו להתקשר אליהם לפנות בוקר?!

תקשיב, אומר רבי דוד, חלמתי הלילה חלום. את פשרו אני מותיר לך - אך ברור שהוא קשור אליך. בחלומי אני מביט בעבודתם של "בית דין של מעלה". על השולחן שלפניהם מונחות שלוש תיבות: הימנית הינה תיבת החיים, השמאלית תיבת המוות רח"ל, והאמצעית מלאה עם פתקים ובהם שמות.

הבחנתי כיצד מוציאים מהתיבה האמצעית פתק, ולאחר שדנים בה גוזרים עליה אם לחיים ואם חלילה למוות. לפתע הקריאו מתוך פתק את השם של בנכם החולה. החלו לדון בו ולפתע אני מוצא את עצמי - בחלום - בשוק 'מחנה יהודה' בירושלים בתוך חנות בדים. על הדלפק שם היו מונחות מספרים בצבע כחול. לפתע אני מוצא את עצמי ביחד עם המספרים ניצב מול הפתק של בנכם בבית דין של מעלה, והמספרים גוזרות את הפתק לשביבים, ואיקץ והנה חלום.

את פתרון החלום אני משאיר לך, אין לי מושג מה הוא אומר - אך ברור לי שהוא נוגע אליכם.

6:16 בבוקר: הטלפון מצלצל. - "מדברים מבית החולים". ההורים מתבקשים להגיע לבית החולים, ולא מעודכנים בסיבה, שכן "אנחנו לא מוסרים מידע בטלפון".

שני ההורים "טסים" לבית החולים. בנם לא נמצא במיטתו, ורופא המום שניצב שם מעדכן אותם בהתפתחות: "אין לנו כל הסבר רפואה למה שהתרחש. הוא התעורר הבוקר רגיל - כביכול אתמול בלילה שכבר לישון רגיל". הילד הוכנס מיד לסדרת

בדיקות מקפת שתאשר בהמשך שהוא אכן חזר לחיים - כאחד הילדים, ושובב - בדיוק כמו שהיה לפני האשפוז!...

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פרשת נשא

אחד האנשים וכי כדאי בשביל כך להמתין כל כך הרבה זמן. השיב הגרי"ז זצ"ל כמה זמן אנשים משקיעים בנסיעה כדי לקבל ברכת גדול מישראל, ואכן כן כמה זמן כדאי להשקיע בשביל לקבל ברכת ד'.

"כה תברכו את בני ישראל..." (ו, כג)

כ'ה - היינו כמו שהם, פירוש איך שיהיו - 'תברכו את בני ישראל' - הם ראויים לברכה, כי על כל פנים הם טובים יותר משאר האומות. (הרה"ק רבי שמואל אליהו מזוואלין ז"ע)

"כה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו, כג)

"בכוונה ובלב שלם" (רש"י).

אמור להם שהברכות מכוונות רק לישראל ולא לכהנים, ובשעה שהם מברכים את ישראל לא תעלה במחשבתם כל נגיעה אישית וטובת הנאה שתצמח להם מן הברכות. כאשר תתקיימנה הברכות לישראל, ויתברך פרי בטנם ואדמתם, עשתרות צאנם ובקדם, ממונם ונכסיהם, תצמח מכך טובת הנאה גם לכהנים, שיזכו במתנות כהונה לרוב. לכן הזהירם הכתוב: "אמור להם" - להם ולא לכם. הכתוב אף מדגיש: "דבר אל אהרן", לפי שבעת כהונתו של אהרן במדבר לא נהגו עדיין מתנות כהונה, וברכתו כוונה אך ורק לבני ישראל. (כתב סופר)

"יברכך ה' וישמרך" (ו, כד)

מעשה בבחור מבוגר, שהגיע לפרקו. ניגש אל המשגיח, הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל ואמר: "אני מבקש רשות לצאת וללמוד מקצוע". מקצוע קודש, להיות סופר סת"ם. נשאל: "מדוע?". ענה הבחור: "אני מקווה להתארס בקרוב, ואנשא בשעה טובה, ואצטרך לפרנס משפחה, שתגדל במשך הזמן. מן הדין שיהיה לי מקצוע מכניס".

חקר המשגיח: "ומי אומר שתתארס בקרוב. אולי תשאר רווק ותוכל להמשיך ללמוד בלי טרדה?" נרעש הבחור: "מה פירוש! הרי: 'מה' אישה לאיש", הזיווג כבר נגזר מן השמים!" "אהה", השיב המשגיח. "ומי אומר שהמשפחה תגדל ויהיו לך ילדים, אולי תהיו חלילה חשוכי בנים, ומשכורת הכולל תספיק לכם?". ... נרעש הבחור, מדוע חוזה לו המשגיח שחורות? וענה: "ה' יעזור, ויהיו לנו בנים! למה לחשוב אחרת?!" והוסיף: "אני מבקש שהרב לא יפתח פה לשטן". רק זה חסר לו, שתהיה זו "שגגה היוצאת מפי השליט"..." "אכן", מיהר המשגיח להסכים עמו. "אבל מי אומר שהמקצוע שתלמוד יהיה מקצוע מבוקש ומכניס - כלום חסרים מובטלים חסרי תעסוקה?". ... חשכו עיני הבחור: "למה לחשוב כך, ה' יעזור שתהיה פרנסה!" קרא במחאה.

חיך המשגיח, ואמר: "ישמעו נא אוזניך מה שפיך מדבר! אתה נזקק לעזרת ה' במציאת שידוך, בלידת בנים, ובמציאת מקום עבודה. ובבריאות, ובאושר, ובמה לא. אז דווקא בסוג הפרנסה רוצה אתה לעזור לו, וללמוד מקצוע פלוני?! מוטב יהיה אם תמשיך ללמוד בהתמדה, ובכך תמשוך עליך את חסד ה', ויעזור לך בידו הרחבה!..."

סוף דבר, אותו בחור שב לספסל הלימודים, וה' עזר והתארס, והתחתן, ונולדו לו ילדים, והוא נושא כיום במשרה תורנית.

בדרכו חזרה מבית החולים, נזכר היהודי בטלפון המוזר שקיבל משאר בשרם רבי דוד פרנקל. עכשיו, כאשר הכל מאחוריהם, סיפר זאת לרעייתו וניסה בעזרתה לפתור את החלום... לחרדתו גילה שהיא מחווירה. ליבו נפל בקרבו והוא שאל אם לחזור לבית החולים - והפעם בגללה.

"לא. לא" הרגיעה אותו "פשוט המספריים הכחולים שבחלום הן המספריים שלי!" מסתבר שבעיסוקה כתופרת הייתה יוצאת מדי פעם לחנות בדים מסוימת באזור שוק מחנה יהודה. כדרכם של בעלי האומנות נטלה את כלי מלאכתה בתיק, והייתה גוזרת לעצמה את הבדים.

באותו יום שקדם ללילה בו חלם רבי דוד פרנקל את חלומו, בשעות אחר הצהריים, יצאה כדרכה לשוק מחנה יהודה. היא התקשתה לגזור את הבד, אך הפעם עלתה בה מחשבה לקבל על עצמה קבלה טובה לרפואת בנה. היא לחשה בשקט "אני עושה צעד קטן לקראתך - תרחם על שרוליק שלי" והניחה את המספריים על הדלפק - במקום למסור זאת מיד ליד.

"המספריים הכחולים שלי!" - קבעה בהתרגשות. הוסיף רבי אלימלך שליט"א וציטט: "יש סדק קטן בחומת הטבע שאינו נראה לעין, ודרכו הנס נכנס הסדק הזה הוא הנכונות למסירות נפש" (מכתב מאליהו)

והמספריים הכחולים הללו - סיים רבי אלימלך - מונחות היום בוויטרנה בביתו של הילד בעל הנס. כיום הוא כבר לא ילד, אלא אברך - בוגר ישיבת חברון. רק חבל שמחמת צנעת הפרט אסור לי לפרסם את שמו של בעל הנס, ולצאת יחדיו בחול המועד הבעל"ט לבקר את "המספריים של רבי דוד'ל פרנקל!". ... (אמונה שלמה - הרב צבי נקר)

"ואמרה האשה אמן אמן" (ה, כב)

פעם ישב הגאון בעל "ברוך טעם" מלייפניק זצ"ל בסעודת ברית מילה, ולפתע נתחייך. שאלוהו לסיבת השחוק, וענה סתומות שראה מה שראה בגן העדן העליון.

העז אחד המסובין ואמר: "אף אני רוצה לראות מה נעשה בגן העדן". השיבו הגאון: "ומי מפריע בעדך? הלא חז"ל אמרו שהעונה אמן בכל כוחו פותחין לו שערי גן עדן (סנהדרין ק"י). ענה אפוא 'אמן' בכוונה ראויה ותוכל גם אתה לראות".

הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, היה אומר בשם הגאון הצדיק רבי שמחה זיסל זצ"ל, הסבא מקלם: היה כדאי לקדוש ברוך הוא לברא את כל העולם ומלואו ולקיימו ששת אלפי שנים, כדי שיהודי יזכה לומר - ולו פעם אחת ויחידה בכל ימי חייו, ובכל משך זמן הבריאה ברוך הוא וברוך שמו". ואלף אמירות "ברוך הוא וברוך שמו" אינן מגיעות לגודל חשיבות עניית "אמן" אחת. והוסיף: ואלף אמנים אינם מגיעים לחשיבות "אמן" היא שמייה רבה" ולו פעם אחת בלבד, ואלף עניות "אמן" היא שמייה רבה" אינן מגיעות לזכותה ויקרתה של תיבה אחת של תלמוד תורה.

"כה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו, כג)

הגרי"ז מבריסק זצ"ל היה מהדר שבכל פעם שעושים לו מנין בביתו יהא שם כהן שיברך ברכת כהנים. פעם אחת לא הגיע כהן, והוצרכו להמתין רבע שעה עד בא הכהן, התבטא שם

חג מתן תורתנו שבועות תשע"ט

זמן מתן תורתנו

שאל הרה"ק בעל החידושי הרי"ם ז"ע - מפני מה נקרא חג השבועות "זמן מתן תורתנו" ולא "זמן קבלת תורתנו"? אלא הסביר ואמר: מפני ש"זמן מתן תורתנו" היה רק פעם אחת, לפני אלפי שנים, ואילו "זמן קבלת תורתנו" לא פסק מעולם... כי בקבלת התורה חייב יהודי לעסוק מידי יום ביומו...

הגה"ק רבי ישראל מסלנט ז"ע אמר יסוד גדול בלימוד התורה: בקבלת התורה אנו רואים, כי התורה ניתנה במקום בלתי ידוע - במדבר... בזמן בלתי ידוע - דיש מחלוקת האם בו' סיון או בו' סיון... וכל זאת למה? אלא יסוד גדול אנו רואים מכאן: יש כאן הוראה לדורות הבאים, "התורה לא תלויה בזמן מיוחד, ולא במקום מסוים!..."

ה"שפת אמת" מבאר שבפסח לא אוכלים מצות כי המצה נאכלת לתיאבון, וא"כ לכאורה שלא נלמד ערב שבועות כדי שיהיה לתיאבון... אבל האמת הוא, ש"טעמו וראו כי טוב ה", והתיאבון והטעם הטוב מגיעים רק אם לומדים עוד ועוד.

ר' יוחנן היה בא והולך מטבריה לציפורי והיה נשען על כתפו של ר' חייא בר אבא, הגיעו לשדה אחד אמר ר' יוחנן שדה זו שלי היתה ומכרתיו כדי ללמוד תורה, הגיעו לבית הבד אחד אמר לו גם זה שלי היה ומכרתיו כי רציתי לעמול בתורה, התחיל ר' חייא בר אבא לבכות אמר לו: למה אתה בוכה? אמר לו בוכה אני שלא השארת לזיקנותך כלום אמר לו ר' יוחנן: בני, קלה היא בעיניך שמכרתי דבר שניתן לשישה ימים וקניתי דבר שניתן לארבעים יום וארבעים לילה. (מדרש רבה)

"כפה עליהם הר כגיגית"

"חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה". יש להקשות: מדוע נאמר על התורה שהיא כלי חמדה? הלא ראינו שהקב"ה היה צריך להכריח את עם ישראל לקבלה, הקב"ה הרי כפה עליהם הר כגיגית, וכלי חמדה - אין צריך להכריח לקבלו. הרב משה סרצ'וק תאר את מתן התורה, "כפה עליהם הר כגיגית" כמו בחור ובחורה שנפגשו במסגרת שידוכים, ושניהם הרגישו שזהו זוג מן השמים, שזוהי הבחירה הנכונה. שאל הבחור את הבחורה: "האם תסכימי להינשא לי?" אמרה הבחורה: "כן, בחפץ לב". פתאום הוציא הבחור אקדח, כיוון אותו לעבר רקתה של הכלה ואמר: "התנשאי לי? אם לא...". בפרקי אבות ע"פ המהר"ל צינץ מופיע משל המשיב על שאלה זו: משל לבת מלך עדינה ואצילית שהגיעה לפרקה.

התורה הק' ניתנה אש שחורה על גבי אש לבנה, ה'שחור' רמז הוא עבורנו שהכאבים והייסורים שיש לאדם באים אליו כדי שיצמיד אותם ל'לבן', יחבר את הסבל שהגיע אליו ויקשר זאת עם הקב"ה שמהווה כל מצב כדי שנכיר אותו ונחיה עמו בכל מצב.

כשאדם מעמיד את הלבן מאחורי השחור, הוא מקבל בהירות ומסוגל לקרוא מה שכתוב, לפענח את המסר האלוקי שניתן לו, כפי שהדיו השחור נכתב על גבי קלף לבן...

(כ"ק האדמו"ר מספינקא שליט"א)

היא רוצה לחתן.

כמובן, כל מלכי עולם מקרוב ומרחוק שלחו את מיטב השדכנים, כדי שהמלך יתן את בתו לאשה עבור הנסיך המושלם היושב בממלכתם.

אבל, בת המלך לא חפצה בנסיך מיוחס ובבן מלוכה, אלא בחרה דווקא בכפרי עני, לבוש בגדים פשוטים. בת המלך הודיעה שאותו

אביה היה נבון מאד מהחלטתה של בתו, אולם ידע שאיננו יוכל לכפות על בתו שתנשא למי שאינה חפצה בו. הוא נאלץ להסכים לדבריה. שלח שדכן אל הכפרי הפשוט וסיפר לו כי בת המלך חפצה בו לחתן.

הכפרי שהוקסם מההצעה, השיב תיכף ומיד בחיוב. הדבר הגיע אל המלך ובתו המאושרת ונקבע תאריך לחתונה. לאחר שהתארכו, ישב הכפרי וחשב לעצמו: מדוע בת המלך חפצה דווקא בי, הלא כל מלכי ורוזני עולם רצו בה! כנראה, היא חפצה בבעל שיהיה נחות ממנה בדרגה, בעל אשר לא יוכל להמרות את פיה, בעל כזה שהיא תמשול בו.

אז החלו מחשבות חרטה לקנן בליבו. "מה עשיתי?! ייסר את עצמו, הלא אם אי פעם אכעיס אותה, לא אוכל לפייסה! תמיד ארגיש שאני במדרגה פחותה ממנה והיא תמשול בי!"

"מאידיך גיסא", חשב הכפרי, "יתכן שלא כך הדבר. יתכן שהיא חפצה בי בגלל פשטותי ומידותיי הטובות, ואין רצונה בחתן שיהיה פחות ממנה בדרגה, אבל כיצד אוכל לבדוק איזו מבין שתי המחשבות המתרוצצות במוחי היא הנכונה? כיצד אוכל לברר את אמיתות כוונותיה?" לבסוף עלה במוחו רעיון: כשיגיע הזמן לצאת לחופה, הוא יעמיד פנים כמסרר לצאת, וכך ידע מה כוונותיה של בת המלך: אם היא תשלח שליחים ותעשה כל מאמץ עד שממש תאלצהו להינשא לה, או אז ייווכח שהיא חפצה בו בשל פשטותו ולא בגלל שהיא מחפשת בעל שתוכל לשלוט עליו, וכן אם תחפוץ הכלה לאחר החתונה להשתרר עליו יאמר לה הכפרי: "הלא כלל לא חפצתי להינשא לך, זו את שחפצת בי!"

כפי שחשב כך היה. כשהגיע יום החופה הגיעו האורחים הרבים והמכובדים. התזמורת ניגנה, וכל ציבור המכובדים המתינו לבוא החתן. או אז הודיע החתן על סירובו להגיע. בת המלך החווירה ושלחה שליחים לשכנעו ולפייסו, אך לא עלה הדבר בידה. לבסוף צוותה להכריחו להגיע, ואז נוכח הכפרי לדעת כי בת המלך חפצה בו ולא בנחות דרגה ממנה. היא חפצה בו בלב ובנפש.

ואכן, חיייהם של בני הזוג היו טובים ושלווים, וגם אם הכפרי פגע באשתו העדינה והאצילית היא הסכימה להתפייס עמו.

מספר הרב יוסף ארציאל מקדומים: סיפר לי פעם הרב צבי פרבשטיין, הרב של קדומים, כי פעם הוא היה בירושלים וראה

חג מתן תורתנו שבועות תשע"ט

דער הייליגער פרעשבורגער רב! אזא התלהבות ווי ער האט שבועות ביי שחרית, האבן מיר אפילו נישט יום הקדוש ביי נעילה" [אה, אה, אה, הרב מפרעשבורג! אותה התלהבות שיש לו בשחרית של שבועות, אין לנו אפילו ביום כיפור בנעילה]. מאז נקרא בפי העולם: 'דער הייליגער חתם סופר'". (ספרא דמלכא - מאת מהרש"צ גנץ שליט"א)

"נעשה ונשמע"

"האם אפשר להציע לאדוני גומי-לעיסה?" מבררים הדיילים בנימוס בין יושבי המטוס טרם ההמראה. למראה עיניהם השואלות של הטסים לראשונה, הם מבהירים "זה טוב נגד הלחץ באוזניים".

לאחר חצי שעה מושך נוסע בשרוולו של דייל ומסמן בתנועות ידיים: "אני לא שומע כלום, אפשר כבר להוציא את זה מהאוזניים?"...

במעמד הגדול זמן מתן-תורתנו, ענו ואמרו כל העם "כל אשר דיבר ה' - נעשה". את התוספת המוכרת של "נעשה ונשמע", הם אמרו רק לאחר מכן בסוף פרשת משפטים לאחר שנצטוו מפי משה בפרטי מצוות נוספות לבד מעשרת הדברות שניתנו בסיני.

המלך אחז את ראשו בשתי ידיו. בן יחיד יש לו, יורש עצר שעתיד לשבת על כסאו ולמלא את מקומו בבוא היום. אך לפי התנהגותו הנוכחית נראה כי רק חרפה וקלון ימיט עליו. אין קץ לתעלוליו ואין גבול לשובבותו. המלך אבה למצוא רעיון שישבי את הנסיך למוטב, אך בדרכי נועם ללא מקל חובלים.

עד שנמצא הפתרון: לוח עץ גדול וממוסגר נתלה במיקום בולט בארמון והמלך הזהיר את בנו: "על כל מעשה שובבות וקונדס - נתקע מסמר בלוח העץ לאות קלון". הבן משך בכתפיו, שיעשה אביו כרצונו וכי מה אכפת לו...

עברו וחלפו ימים וחודשים, המלך שמר את מוצא פיו באדיקות ראויה לשבח ולא ויתר כהוא-זה, כל מעשה לא ראוי מצד הנסיך, גדול כקטן, זיכה את לוח הקיר בעוד מסמר שנתחב בו. עד שיום אחד התמלא הלוח לחלוטין.

הנסיך עבר במרוצה באחד הימים בדרכו למעשה משובה נוסף ליד הלוח ו... נחרד. לפתע קלט שהמסמרים כמעט רבו מספור, מנקדים הם את פני הלוח כאות-קין לילדות ששרוי הוא בה. המחזה טלטל אותו והוא התנער מאדישותו.

"מהיום והלאה", פנה לאביו בבקשת סליחה, "אני מבטיח להיטיב את דרכי". המלך שמח וחיך בליבו חיוך ניצחון - זה עובד. "על כל מעשה טוב שתעשה - נוציא מסמר מן הלוח", אמר המלך לבנו בעידוד.

בסופו של תהליך צמיחה אישי הלוח נותר ריק ממסמרים, אבל נותרו בו חורים רבים ומכוערים...

עד כאן המשל שמובא לעניין התשובה: מתקנים אנו את מעשינו, אבל ה'חורים' שנותרו לאחר הוצאת המסמרים, מכוערים את נשמתו של האדם. בכח התשובה, מעניקים לאדם משמים 'לוח חדש', נשמה חדשה - מעתה הוא יוצא לדרך חדשה ללא שעברו המוכתם ילווה אותו.

שיש שיעור של הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל על הלכות חג השבועות, שמיועד ל'בעלי-בתים', נכנס הוא ללמוד, כיצד יש ללמד 'בעלי-בתים' שיעור, שזהו לימוד בפני עצמו.

כבר בכניסתו לבית הכנסת שבו התקיים השיעור ראה שני בעלי-בתים מתווכחים ביניהם לעין כל, הוויכוח היה - האם יש לאכול בסעודת ליל שבועות מאכלי בשר או מאכלי חלב. מאחר שלא יכלו להגיע לעמק השווה, הוויכוח ביניהם הפך להיות כבר עניין אישי, שלוה בהרמת קול ואף בהטחת דברים זה כלפי זה.

הוויכוח הסוער נפסק, בעת ששמעו את קול מכוניתו של הרב מתקרבת, והם חשבו בלבם לשאול את דעתו של הרב בנושא, בעת שייכנס לשיעור. הרב נכנס והחל ללמד את השיעור, ובלי שום קשר למהלך השיעור שאל אחד מהם - מה ראוי לאכול בסעודת ליל שבועות, בשר או חלב?! חברו-יריבו נכנס לתוך דבריו ואמר את דברו, והיה ברור לעין כל, שיש כאן שני צדדים ניצים, שרק מחמת הכבוד ממתנים את דבריהם.

הרב הקשיב בכל הרצינות לשאלתם והסביר, שיש בזה מחלוקת, שכן מצד אחד יש ערך לאכילת בשר, כי מדובר בכבוד החג וצריך לכבד את החג, ואין שמחה אלא בבשר ויין. אולם, מצד שני יש ערך גם באכילת מאכלי חלב, זכר לשני הלחם וסיבות נוספות. שני הצדדים לא ויתרו והיו מוכרחים כל אחד להוכיח לשני את צדקתו, ולכן הם שאלו: "מה הרב אוכל בליל שבועות בשר או חלב?"

כל הנוכחים בשיעור רצו לראות, כיצד הרב מפרק את המוקש שהונח לפתחו, והרב במאור פנים אמר: "מה שאשתי הרבנית מבשלת - אני אוכל". (פניני עין חמד)

"כד יתבון ישראל ועסקין בשמחת התורה"

הגאון רבי משה דייטש זצ"ל אב"ד סאבאדקא, חתנו של הגה"ק רבי שמעון סופר זצ"ל אב"ד ערלוי, נסע בשנת תרע"ה יחד עם גיסו הג"ר אברהם שרייבער מו"ל ספרי המאירי, אל הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, ששהה אז בראצפערט. כאשר נכנסו אל הקודש פנימה והוצגו כנכדי רבינו החתם סופר, קם הגה"ק על רגליו ולחש: "דער הייליגער חתם סופר" [החתם סופר הקדוש].

לאחר שישב, אמר להם: "מקובלני מאבא מארי ז"ל הגה"ק רבי יהושע זי"ע, בשם זקני זצ"ל הגה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע - על מה נקרא בעל החת"ס בפי העולם 'דער הייליגער חתם סופר'?" מקור הדבר הוא מעיירת בעלזא; ומעשה שהיה כך היה:

"פעם נסעו חסידי בעלזא לעסקיהם לעיר הבירה וויען, ולא הספיקו לחזור למקומם לחג השבועות. סרו לפרעשבורג הסמוכה, בכדי לעשות את יום חג השבועות בצלו של החת"ס, שם היו נעורים כל הלילה בבית מדרשו ועסקו בתורה, אף התבוננו בהתפעלות איך שהחת"ס לומד עם התלמידים במשך כל הלילה, וכעלות השחר התפללו יחד עם החת"ס, והתבוננו היטב בעבודתו שבלב.

"כשחזרו אל זקני זצ"ל וסיפרו לו שהיו בימי חג השבועות בפרעשבורג, שאלם על תוכן הנהגות הרב מפרעשבורג. הם סיפרו את הכל, לא כיסו דבר. זקני זצ"ל הקשיב לדבריהם בהתעניינות רבה, וכשגמרו, הרים את קולו בנעימה: "אה, אה,

חג מתן תורתנו שבועות תשע"ט

כשסיים מסכת ברכות הוציא מסכת שבת, לא התעצל ובמשך כמה שעות ישב וציין כל פעם שנתקל בשם אביי.

לאט לאט נצטברו על השולחן כמה מסכתות, השעות נקפו, הגיע שעת בין הערביים סמוך למנחה, והנה הגיע לבית הכנסת ה"שרף מברסק" - הגאון הנודע רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל. כשהבחין הרב מברסק בילד היושב רכון על הגמרא ומסביבו ערימה גדולה של גמרות, נגש אליו ובנימה של קפידה הביע תרעומת על מעשיו.

יש לציין כי בימים ההם ש"ס היה יקר ערך, וכשנדיב לב תרם ש"ס שלם לבית הכנסת, היו עושים מעמד "הכנסת ש"ס" בתופים ומחולות כמו שמכניסים ספר תורה חדש, כך שהקפדתו של ה"שרף מברסק" היתה מובנת גם לילד.

הצטדק הילד בפני הרב וסיפר גופא דעובדא: בשעת הבוקר שאל את אביו כמה פעמים מוזכר שם אביי בכל הש"ס, והאבא ענה לו כמה, וכעת הוא בודק אם המספר נכון.

הרב מברסק שאל מה המספר שנקב האבא, ולשמע התשובה התיישב הרב מברסק על מקומו, ישב וחשב, ולאחר זמן קצר נגש לילד ואמר: אביך קלע אל השערה ואמר את הסכום המדויק!

הבן היניק יהושע'לה לא הביע התפעלות, חזר לעבודתו, והוציא עוד גמרא מהארון.

נגש אליו שוב הרב מברסק ושאל: "הלא אמרתי לך שאביך צדק, ולמה אתה ממשיך לחפש?"

ענה הילד תשובה חריפה ושובבה ואמר: "רבי, יש לי קל וחומר!" הרב הרים גבה, והילד המשיך ואמר: "אם לאבי לא האמנתי, מדוע שאאמין לרב...?"

הרב מברסק צבט לילד על לחייו, חיך ואמר לו: "יש לי הצעה בשבילך. בחר איזו מסכתא שאתה רוצה, ואני אגיד לך כמה פעמים מוזכר אביי במסכתא זו, ואם תראה שכיוונתי נכון - תוכל להקיש מכך על ידיעותי בשאר המסכתות".

הצעת פשרה זו מצאה חן בעיני הילד, וכן עשה. הצביע על מסכתא מסוימת, ותוך דקות קיבל תשובה מהרב.

הילד בדק גמרא זו ונוכח בצדקתו של הרב מברסק. (לב ישראל)

הרה"ק מגוסטנין זי"ע היה מסביר את המנהג לאכול "קרעפעלך" בשבועות: כי הרי יש רמז ידוע, שבכל הזמנים ש"מכים", אז המנהג לאכול קרעפעלך! בפורים - המן, בהושענא רבה - הושענות, בערב יום כיפור - כפרות, ואם כן, נשאלת השאלה, מה מכים בשבועות שלכן נוהגים לאכול מאכל זה? אלא התירוץ הוא: דאיתא במסכת קידושין, בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין כנגדו, ואם כן, בחג השבועות שמקבלים את התורה שזו התבלין נגד היצר הרע, גם מכים! את מה? את היצר הרע...

**יה"ר שנזכה לקבל התורה בשתי ידיים,
אוור ימים בימינה ובשמאלה עושר
וכבוד". אמן ואמן.**

מראה הלוח המחורר מוריד את מצב הרוח ומקשה על ההתקדמות, בעת הרצון לפתוח "דף חדש".

אבל עלינו לזכור שברוחניות הדברים עובדים בצורה שונה: כשם שאת גומי-הלעיסה נגד לחץ לא מכניסים לאוזן אלא לפה, כך לתיקון המדות והעוונות אין צורך בעיסוק בהם, עלינו רק להפעיל את ה"פה", ללמוד תורה, לקיים מצוות והלוח יתנקה אט-אט ויוחלף בחדש מאליו. בחסד ה'.

במתן-תורה אנו מקבלים עלינו "כל אשר דיבר ה' נעשה", עשייה חיובית בלבד. בהמשך נגלה שהשגנו מאליו גם את ה"נשמע". (במחשבה תחילה)

"לעסוק בדברי תורה"

סיפור מעניין מאחד מתלמידי הגר"נ פרצוביץ זצ"ל, שישב פעם בישיבה ולמד, והבחין בכמה עלטער'ע בחורים שמבלים את זמנם בשיחה בטילה (לפום דרגא דיליה), ולא ידע לשית עצה בנפשו, להעיר או לא להעיר, והחליט לעבור לידם, כמסתובב, בדרך לימודו.

כשעבר לידם הבחינו בכך, ומיד החלו לומר בקול 'תנו רבנן..! להראות שהם לומדים... אך הגר"נ הזדעק לעומתם - "דאס נישט! מילא, תקפכם יצרכם לשיחה בטילה, אך לומר בקול 'תנו רבנן' כשמסכת 'נדריים' פתוחה לפניכם? הרי אין בכל נדריים 'תנו רבנן'!!!"

לימים, הלך אחד המפקקים, עוד בטרם נתן היה לחפש זאת במחשב בנקל, ושאל את מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א האם יש בנדריים 'תנו רבנן', והשיב שיש פעם אחת במסכת שנאמר כן.

אותו תלמיד סיפר את אותו מעשה, שנראה הדבר כאילו סותרים.

השיב לו הגר"ח בחיך: "אמנם יש פעם אחת במסכת שנאמר 'תנו רבנן, אך לא באופן של 'תנו-רבנן' שאפשר להתחיל ללמוד עמו, אלא 'מאן תנא להא ד'תנו רבנן', ועל כן דבריו אמת הם." (אור חזקיה)

"לעסוק בדברי תורה"

תיאור מופלא על גדלות הידיעה בכל הש"ס סיפר רבי יהושע קוסובסקי ז"ל, מחבר ספרי ה"קורקודנציה" על הש"ס, שבהיותו כבן עשר, נגש אל אביו הגה"צ רבי אברהם אבלי לאחר תפילת שחרית, ושאל בתמימות: "אבא, כמה פעמים מוזכר אביי בכל הש"ס?"

פני הסבא רבי אברהם אבלי הרצינו והוא שקע בהרהורים. את ארוחת הבוקר כבר לא אכל באותו יום.

הסבא החל לצעוד לאורכו ולרוחבו של בית המדרש, פניו בערו כאש וכל כולו היה בעולם אחר, צלל ושייט בים התלמוד, ולאחר קרוב לשעתיים נעמד על מקומו, קרא לבנו יהושע ואמר: "כך וכך פעמים מוזכר שמו של אביי בכל הש"ס...!"

הילד יהושע לקח עפרון ומחברת, נכנס לבית הכנסת, הוציא מארון הספרים מסכת ברכות והחל לדפדף דף אחר דף, וכך ציין כל פעם היכן שמוזכר אביי.